

Ústav živočišné fyziologie
a genetiky AV ČR, v. v. i.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Brno 18. října 2022

Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR
Rumburská 89, 277 21 Liběchov
www.iapg.cas.cz

KNIHA SYSTÉM A FYLOGENEZE SAVCŮ JANA ZIMY A MILOŠE MACHOLÁNA ZÍSKALA CENU NAKLADATELSTVÍ ACADEMIA

Ze slavnostního vyhlášení Cen nakladatelství Academia si v kategorii slovník nebo encyklopedická publikace ocenění odneslo dílo Jana Zimy (in memoriam) z Ústavu biologie obratlovců AV ČR a Miloše Macholána z Ústavu živočišné fyziologie a genetiky AV ČR. Aktuální souhrn znalostí o evolučních vztazích mezi skupinami savců zaujal desetičlennou odbornou porotu mezi 78 nominovanými publikacemi vydanými v roce 2021 na pracovištích Akademie věd ČR.

Druhá diverzita vývojových linií organismů na Zemi je úžasně bohatá a stále ji známe pouze částečně a neúplně. „*Savci odjakživa poutali pozornost vědců i laické veřejnosti. Bezesporu patří mezi nejlépe probádané skupiny živočichů možná i proto, že i člověk je savec. V knize představujeme aktuální souhrn znalostí o evolučních vztazích mezi skupinami savců, založený na studiu chromozomů a sekvencí DNA*“ popisuje náplň publikace Miloš Macholán z Ústavu živočišné fyziologie a genetiky AV ČR.

Systematika a fylogeneze představují obory, ve kterých došlo v průběhu posledních desetiletí k velkým změnám a zásadnímu pokroku díky aplikaci molekulárních a genetických metod i vyspělých výpočetních postupů. Fylogeneze savců je tedy dnes již velmi dobře známá a systém skupiny vytvořený v poslední dekádě můžeme pokládat za blízký konečnému stavu poznání. „*Podobná souhrnná práce v současnosti chybí, a to i v celosvětovém měřítku. Významným přínosem je zde spojení nejmodernějších metod s tradičními poznatky paleontologie, morfologie a evoluční vývojové biologie*“ vyzdvihuje význam publikace Miloš Macholán.

Těžištěm publikace jsou skupiny žijících savců, u kterých lze plně uplatnit pokročilé postupy molekulární fylogenetiky a systematiky. Na začátek knihy jsou proto zařazeny obecné metodické kapitoly o tom, jak se fylogenetické vztahy studují. Na konci jsou naopak kapitoly o domestikovaných savcích i o vyhynulých formách, které byly zkoumány pomocí archaické DNA. Celek uzavírá kapitola o evoluci člověka včetně rasových otázek. „*Kniha je primárně souhrnem současného stavu poznání, ale představuje i významný pramen klíčových primárních publikací, jejichž výběr byl volen tak, aby byl reprezentativní a zároveň čtenáře nezahloval. Věříme, že právě proto se kniha může stát důležitým zdrojem poznatků pro široké spektrum čtenářů od specialistů v oboru, přes studenty vysokých škol přírodovědného zaměření až po učitele středních a základních škol*“ říká spoluautor publikace Miloš Macholán.

Kniha byla dokončena po úmrtí Jana Zimy, který je autorem většiny kapitol. „Jsem velmi rád, že se nám podařilo knihu dokončit a to díky obrovské podpoře mnoha lidí. Vedle mnoha dalších bych rád vyzdvihl pomoc Hynka Burdy a Františka Sedláčka, kteří s obrovskou pečlivostí podrobně prošli první verze rukopisu. Neskutečnou práci pak odvedla paní redaktorka Eva Leinerová při jazykové korektuře, která byla schopná najít chyby a nekonzistence i ve složitých, téměř nevyslovitelných latinských názvech jednotlivých taxonů napříč celou publikací“ popisuje Miloš Macholán úskalí dokončení publikace.

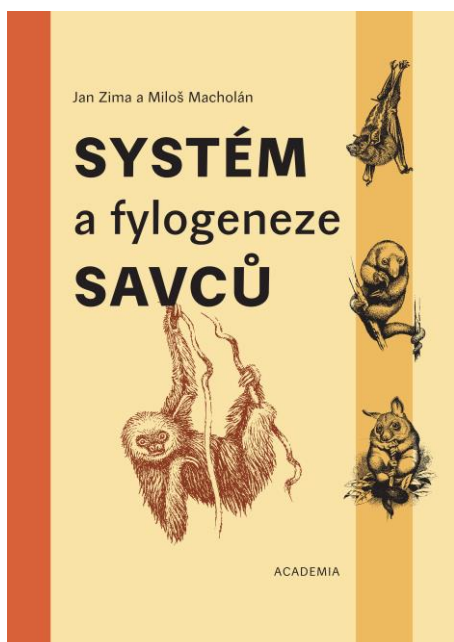
Více informací:

Miloš Macholán
Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR
macholan@iach.cz
+420 731 826 115

Kontakt pro média:

Barbora Vošlajerová
Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR
voslajerova@iapg.cas.cz
+420 608 242 415

Fotogalerie:

Miloš Macholán a Irena Zimová na slavnostním přebírání Ceny nakladatelství Academia.